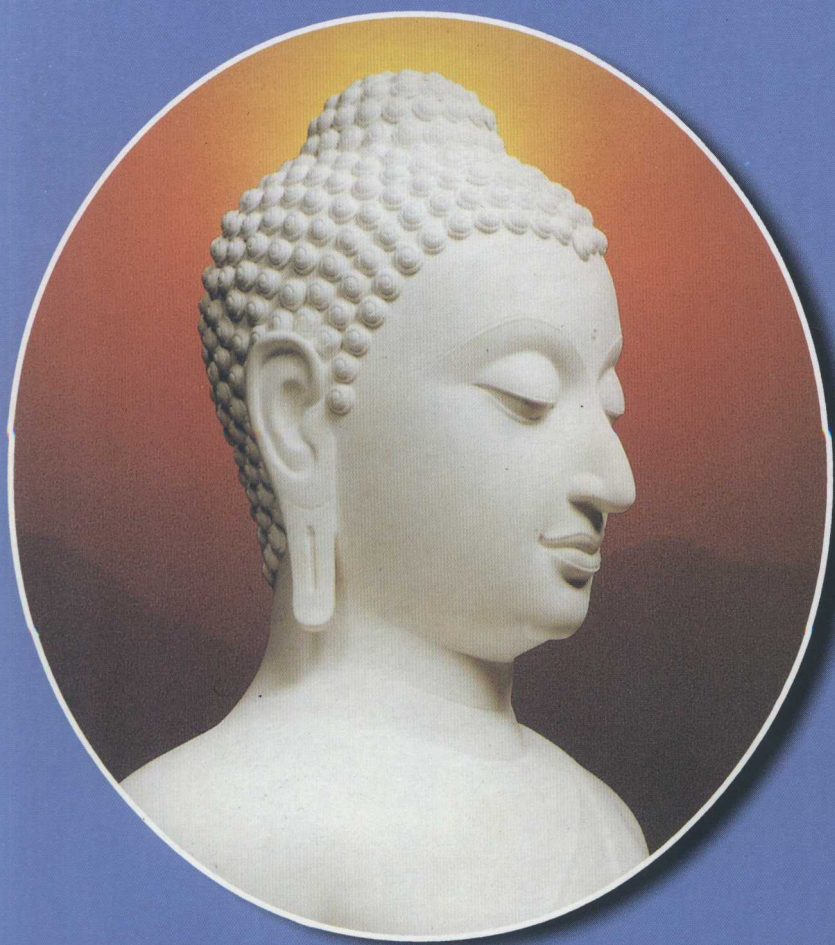
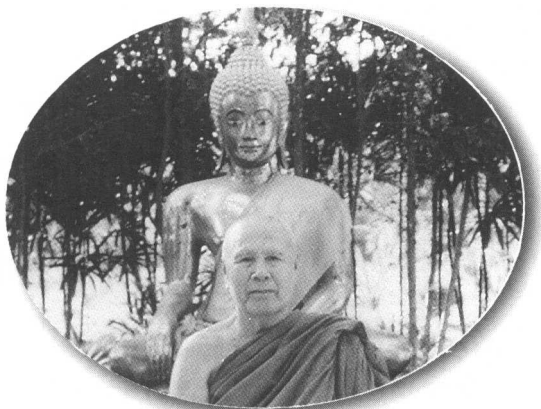

ไต่ถั่วพระให้ถูกพระ

ปัญญาเน้นทักขุ

ไต่ถามพระให้ถูกพระ

ปัญญาอันนทกฤษฎ

ไหว้พระให้ถูกพระ

ปาฐกถาธรรม โดย

พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันตภิกขุ)

ณ โรงเรียนพุทธธรรม วัดชลประทานรังสฤษฎ์

วันอาทิตย์ที่ ๒๘ กรกฎาคม ๒๕๒๘

จัดพิมพ์โดย

กองทุนปัญญาันนทธรรม ศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา

วัดชลประทานรังสฤษฎ์ อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี

ที่ปรึกษา

พระธรรมโกศาจารย์ (ปัญญานันตภิกขุ)

พระมหาเผียน อนุจารี

ติดต่อที่

ศูนย์สืบอายุพระพุทธศาสนา วัดชลประทานรังสฤษฎ์

อ.ปากเกร็ด จ.นนทบุรี ๑๑๑๒๐ โทร.๕๘๔-๑๘๕๕, ๕๘๓-๔๒๔๓

อาสาสมัครจัดทำต้นฉบับคอมพิวเตอร์ : ดร.ธนาธิ เสือวรรณศรี และคณะ

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : สิงหาคม ๒๕๒๘ จำนวน ๕,๐๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๒ : มิถุนายน ๒๕๔๒ จำนวน ๑๐,๐๐๐ เล่ม

แม่พิมพ์ โดย สุเนตรฟิล์ม โทร.๘๐๓-๒๒๔๘

พิมพ์ที่ : บริษัท เอส.อาร์.พรินต์ จำกัด โทร.๕๘๓-๙๐๐๑, ๕๘๔-๒๒๔๑

ไหว้พระให้ถูกพระ

ปัญญาชนทักขุ

ญาติโยมพุทธบริษัททั้งหลาย ณ บัดนี้ ถึงเวลาของการฟังปาฐกถาธรรมะแล้ว ขอให้ทุกท่านหยุด นั่งพัก ณ ที่ใดที่หนึ่ง ซึ่งสามารถจะได้ยินเสียง จากเครื่องขยายเสียงได้ชัดเจน แล้วจงตั้งอกตั้งใจฟัง ใช้หูอย่าใช้ปาก ตลอดเวลาที่กำลังฟังปาฐกถาธรรมะ ก็จะทำให้ได้ความรู้ความเข้าใจ ทำให้จิตใจสงบ ทำให้จิตใจผ่องใส ได้ประโยชน์แก่ชีวิต เรียกว่าได้บุญด้วย ได้กุศลด้วย อันนี้ขอเตือนก่อนเป็นเบื้องต้น

เมื่อไม่กี่วันมานี้ ญาติโยมคงจะได้ฟังข่าวจากหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับพระพุทธรูปองค์หนึ่ง ที่อำเภอหนองบัว จังหวัดนครสวรรค์ พระพุทธรูปองค์นี้อยู่ที่วัดที่ภูเขา ชาวบ้านเรียก

ไท้เก๊พระ

ไท้กุกพระ

กันว่า “พระอืปาง” ไปตั้งชื่อก็ไม่เพราะสักหน่อย เรียกว่าพระอืปาง “อื” นี่มันเป็นสตรีเพศ พระไม่ใช่เพศอย่างนั้น แต่ชาวบ้านก็เรียกกันอย่างนั้น เดียวนี้เราชอบตั้งชื่อให้พระพุทธรูป สร้างแล้วชอบตั้งชื่ออย่างนั้นอย่างนี้ นี่ไม่เข้าท่า ไม่ต้องตั้งชื่อก็ได้ ชื่อมีอยู่แล้วคือพระพุทธรูป แปลว่า “รูปเปรียบด้วยพระคุณของพระพุทธเจ้า” ไม่ต้องไปตั้งชื่อให้คนไปติดเข้าอีก ติดรูปนั้นก็พอแล้ว ยังไปติดชื่อเข้าอีก แล้วจะต้องไปไหว้พระองค์นั้นองค์นี้ พระชื่อนั้นชื่อนี้ มันสับสนวุ่นวาย

ที่นี้พระอืปางนี้ เป็นพระที่ชาวบ้านนับถือมากอยู่ คงจะเป็นเพราะว่าคนไปขอหวยขอเบอร์นั่นเอง แล้วก็มีคนถูกกันมากขึ้น เจ้ามือก็นึกว่าเพราะพระองค์นี้แหละ ก็เลยลักพระองค์นั้นเอาไปฝังเสียในหนอง ที่ไถลออกไปจากเขตอำเภอนั้น ไปถึงบ้านห้วยรวม เอาไปไว้ที่นั่น ต่อมาน้ำลดลงไป คนไปสูมปลา ก็ไปเจอพระเศียรพระเข้า คลำลงไปดูก็มีพระทั้งองค์ เลยไปบอกชาวบ้าน ชาวบ้านก็บอกว่า “อ้อ.. คงจะเป็นพระอืปางที่หายไปจากวัด เราไปบอกวัดเดิมเถอะ” เลยชวนกันไปบอกวัดเดิม ชาวบ้านก็มาขุดเอาพระนั้นไปไว้

แต่ว่าชาวบ้านบางส่วนคัดค้าน บอกว่าพระองค์นี้นี้นีมาอยู่อำเภอนี้ี่ฝนแล้ง ทำนาไม่สะดวก ไม่ยอมให้อยู่อำเภอนี้ต่อไป เพราะว่าฝนมันแล้งนัก ไปโทษพระว่าทำให้ฝนแล้งนี่เป็นความโง่แบบหนึ่งของพุทธบริษัทในบ้านเมืองของเรา

โท้วพระ

ให้ถูกพระ

ไอ้ที่ฝนมันแล้งเพราะไปถางป่าไม่ว่า ทำลายป่าเสียหมด ฝน
มันก็แล้งไป **ไม่โทษคน ไปโทษพระ** ก็เลยไม่ยอมให้อยู่ที่นั่น

ที่นี่จะเอาไปไหน มีคนเสนอแนะว่าเอาไปไว้กรุงเทพฯ
ดีกว่า เพราะว่ากรุงเทพฯนี้เขาไม่ต้องการให้ฝนตก เลยก็เขา
ไปเอามา อธิบติกรมการศาสนา เอามาไว้ที่ วัดเอี่ยมวรนุช
ที่บางขุนพรหม ตั้งแต่เอาพระอืปางมาไว้กรุงเทพฯนี้ฝนตก
เกือบทุกวัน แล้วก็น้ำท่วมกรุงเทพฯกันไปตามๆ กัน ไอ้ที่ชาว
บ้านบอกว่าพระอยู่ที่นั่นฝนไม่ตก มันก็ไม่ใช่แล้ว มาอยู่
กรุงเทพฯฝนก็ยังคงอยู่

ความจริง ฝนตกนั้นไม่ใช่เรื่องพระอยู่ ฝนแล้งก็ไม่ใช่
เรื่องพระไม่อยู่อะไรอย่างนั้น..ไม่ใช่ มันเป็นเรื่องของธรรม
ชาติ เพราะฤดูนี้เป็นฤดูฝน ที่ไหนๆ ฝนก็ตก พังข้าววิหุฑูที่
เขาประกาศเกี่ยวกับการทำนายอากาศ จะเห็นว่ามีฝนตกทั่ว
ไป ตกที่อำเภอตะพานหิน บางมูลนาก ที่พิษณุโลก ที่
กาญจนบุรี ที่ไหนๆ ฝนก็ตก มากบ้างน้อยบ้าง ในสถานที่
นั้นๆ ไม่ได้เกี่ยวกับการมีพระหรือไม่มีพระอยู่ในที่นั้น หา
มิได้ แต่ว่าคนก็เที่ยวเชื่อไปอย่างนั้น

เวลานี้พระอืปางมาอยู่ที่วัดเอี่ยมฯ ทำให้คนเข้าวัด
มากขึ้น ไปกันใหญ่เวลานี้จะไปไหว้พระอืปางกันเป็นการใหญ่
ไปไหว้ ไปขอหวยขอเบอร์ บนบานศาลกล่าว ทำกันไปใหญ่
อันนี้คือการสอนที่ผิดมาตั้งแต่เริ่มแรก คือไม่สอน

โท้วพระ ใ้ฏุกพระ

ธรรมะให้คนเข้าใจ แต่ไปสอนให้คนคิดในวัตถุ ผังหัวกันมา เป็นเวลานาน จนกระทั่งถึงบัดนี้ก็ยังผังกันอยู่ เราจึงเห็นว่า คนไปไหว้พระพุทธรชินราช ไปไหว้หลวงพ่อก้าว ไปไหว้พระ วัตไร่ขิง ไปไหว้พระโสธร ไปไหว้หลวงพ่opheer จังหวัดสมุทร สงคราม อะไรต่างๆ ไปไหว้..ไปแก้บน ไปอะไรกัน ครึกครื้น จดลูกประทัดหนวากหูทั้งวันก็ว่าได้ แล้ววัดก็มีรายได้ เมื่อมี รายได้ก็เลยไม่กล้าพูดกล้าสอนธรรมะ ให้คนรู้ว่าอะไรเป็น อะไร ก็ปล่อยให้คนงมงายกันอยู่อย่างนั้นต่อไป เพราะอาศัย ลากสักการะนี้เอง

พระพุทธรเจ้าท่านก็ตรัสไว้เหมือนกัน บอกว่า..**ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย ลากสักการะเป็นสิ่งหยาบคาย จะทำลายบุคคล ทำลายธรรมะให้หดหายไป..**

เราก็เห็นว่าเป็นความจริง เพราะว่าพระองค์ใดที่คน ไปไหว้มาก ก็ทำให้เกิดลากสักการะ แล้วก็ไม่มีใครกล้าพูด อะไรกับคนเหล่านั้น เงินที่ได้มาถ้าเอาไปใช้ในทางที่เป็น ประโยชน์ ในการเผยแผ่ธรรมะมันก็ดีเหมือนกัน แต่ว่าไม่ได้ เอาไปใช้อย่างนั้น ไม่ได้เอาไปพิมพ์หนังสือแจกญาติแจกโยม ให้โยมได้อ่านได้เกิดความรู้ความเข้าใจ ไม่ได้ส่งเสริมในกิจการ ที่จะช่วยให้ธรรมะดีขึ้น คนก็หลงใหลยึดถืออยู่ในสิ่งเหล่านั้น แล้วก็ลามปามไปถึงวัดถุกอื่นที่ไม่เกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เรา ก็ไปไหว้วัดถุกันมากมายก่ายกอง

โท้วพระ ใ้ญกพระ

อันนี้คือการที่เรากระทำผิดมานานแล้ว ควรจะได้ตั้ง
ต้นกันใหม่ ทำความเข้าใจกันเสียใหม่ ให้คนได้เข้าถึงธรรมะ
ได้นำธรรมะไปเป็นหลักปฏิบัติกัน ดีกว่าที่จะให้ไปไหว้กราบ
วิงวอนขออภัย บบบานศาลกล่าวอย่างนั้น

ความจริงนั้น เมื่อพระพุทธเจ้าของเรา จะเสด็จ
ปรินิพพาน พระองค์ก็ไม่ได้สั่งอะไรไว้สักคำหนึ่ง ว่าต่อไปเมื่อ
ตถาคตปรินิพพานไปแล้ว ให้เธอทั้งหลายปั้นรูปของตถาคต
ไว้กราบไหว้ ไว้บูชาสักการะต่อไป ไม่ได้ตรัสเรื่องอย่างนี้เลย
แต่ก็ตรัสเรื่องเกี่ยวกับพระธาตุไว้บ้าง แต่ไม่ได้ตรัสขึ้นเฉยๆ
เพราะมีผู้ถาม คือ พระอานนท์ท่านทูลถาม ในเรื่องเกี่ยวกับ
พระธาตุ คือกระดูกของพระองค์นี้ ว่าควรจะทำอย่างไร
เมื่อเผาแล้วควรจะทำอย่างไร

พระองค์ก็บอกว่า เอาไปใส่ไว้ในสถูป ตามทางสาม
แพร่ง สี่แพร่ง คนไปคนมาก็จะได้กราบไหว้ ระลึกถึงพระ
ธรรมคำสอนของพระพุทธองค์ต่อไป เขาก็เอาไปไว้อย่างนั้น
ชั้นแรกพระเจดีย์ก็ไม่ได้สวยงามอะไร แต่ทำเป็นเนินดินขึ้น
คล้ายกับจอมปลวก แล้วเอาพระธาตุบรรจุไว้ ข้างบนก็ทำเป็น
ฉัตร เอาไปกันไว้ คนเดินผ่านไปผ่านมาก็เข้าไปกราบไหว้
บูชาสักการะ น้อมจิตระลึกถึงพระพุทธเจ้า พระธรรม พระ
สงฆ์ ทำให้เกิดการปฏิบัติธรรมต่อไป สมัยนั้นจึงไม่มีอะไร
ที่จะเป็นเครื่องกีดขวางจิตใจคน ไม่ให้เข้าถึงธรรมะ

โทกัพระ

ให้ถูกพระ

แต่ว่าในสมัยต่อมาเกิดมีวัดถุกมากขึ้น มีขึ้นอย่างไร พระพุทธรูปเกิดขึ้นอย่างไร ก็อยากจะเล่าให้ญาติโยมได้เข้าใจไว้สักเล็กน้อย ว่าอิทธิพลของตะวันตกนั้นแหละ ทำให้เกิดพระพุทธรูปขึ้น อิทธิพลของตะวันตกสมัยนั้น ก็อิทธิพลของชาติกรีก ซึ่งเป็นชาติฝรั่ง อยู่มาทางข้างเอเชียนี้ เรียกว่าก่อนมาทางนี้ ในสมัยนั้นชนชาติกรีกมีพระเจ้าแผ่นดินองค์หนึ่ง มีชื่อมีเสียงมาก เป็นจักรพรรดิ ใช้อำนาจทหาร รุกรานมาจนถึงประเทศอินเดีย พระเจ้าแผ่นดินองค์นี้ชื่ออเล็กซานเดอร์ มหาราช เป็นลูกศิษย์ของพลาโต ของโสเครติส

ในสมัยนั้นคริสต์ศาสนายังไม่เกิดขึ้น คนในประเทศกรีกก็นับถือเทวดากัน เทวดาที่เขานับถือมีมากมาย มีชื่อต่างๆ กัน เช่น วินัส จูปีเตอร์ อพอลโล อะไรต่างๆ พวกกรีกเขาบูชานับถือเทวดามาก แล้วก็ทำรูปเทวดา แกะสลักด้วยหินอ่อน ประดิษฐานไว้ตามเทวสถานต่างๆ เวลานี้ถ้าใครไปเที่ยวประเทศกรีก ไปกรุงเอเธนส์ ก็จะเห็นว่า มีเทวสถานร้างๆ อยู่มากมาย เขาเก็บไว้เป็นโบราณวัตถุ ให้คนได้ไปดูเท่านั้นเอง รูปเทพเจ้าเขาก็ทำเป็นรูปแปลกๆ

เมื่อกองทัพกรีกรุกรานภาคตะวันออกกลาง เข้ามาในประเทศอัฟกานิสถาน แล้วก็ปากีสถาน คืออินเดียตอนเหนือ ตีบางส่วนของประเทศอินเดียได้ ได้รับชัยชนะ กองทัพกรีกมีรูปเทพเจ้ามาในกองทัพด้วย แล้วเขากราบไหว้บูชาสักการะ

โท้วพระ ไท้ฎกพระ

กัน คนอินเดียซึ่งนับถือศาสนาพราหมณ์ ได้เห็นสิ่งนั้นเข้า
ก็นึกว่า อ้อ..ชนชาติกรีกนี่มันเก่ง มีอำนาจ มีอิทธิพล มา
รบกับพวกเราได้ เพราะเขาไหวเทวดาเหล่านี้ ก็เลยคิดว่า
เราน่าจะมีรูปอะไรให้คนได้กราบไหว้บูชาสักการะบ้าง

ก็ในศาสนาพราหมณ์นั้นเขานับถือเทพเจ้าเหมือนกัน
คือนับถือเทพเจ้า ๓ องค์ ผู้ยิ่งใหญ่ เขาเรียกว่า พรหมะ
วิษณุ แล้วก็ พระศิวะ พรหมะก็คือพระพรหมนะ ที่หน้า
โรงแรมเอราวัณนั่นแหละ แล้วก็มียะเยะ เตียนี่พระพรหม
มีทั่วๆ ไป พระพรหมนี่ถือວ່เป็นผู้สร้างสรรพสิ่งทั้งหลาย
พระศิวะ เป็นผู้ทำหน้าที่ดูแลรักษาโลก ให้อยู่ในสภาพปกติ
พระวิษณุก็เหมือนกับกองปราบ คล้ายกับคุณบุญชู ว่างานนท์
อะไรอย่างนั้น ไปปราบไปจับอะไรเรื่อย ๆ ไป ถ้าโลกยุ่งแล้ว
พระวิษณุต้องมาเกิด เรียกว่า อวตาร มา แล้วก็ปราบยุคเข็ญ
เป็นเรื่องนวนิยาย สำหรับให้คนอ่าน ตัวจริงไม่มี

เรื่อง พระราม ใน“รามเกียรติ์” นี่เป็นเรื่องนิยาย ไม่
ใช่เนื้อแท้ ตัวคนจริงๆ ไม่มี เขาเขียนขึ้นไว้ในหนังสือให้คน
อ่าน อ่านแล้วสนุกเพราะมีการรบราฆ่าฟันกัน ใช้ฤทธิ์ใช้
อำนาจอะไรไปต่างๆ คนชอบเรื่องอย่างนั้น คนในสมัยนั้น
เขาชอบอย่างนั้น ก็เขียนนิยายอย่างนั้นขึ้น

เทพเจ้า ๓ องค์นี้นะ พระพรหมนี่ ในอินเดียคนไม่
ค่อยสนใจหรอก พระพรหมแย่มากในอินเดีย แต่เมืองไทยนี่

โท้วพระ

ไท้ถูกพระ

พระพรหมซักจะขึ้นหน้าเวลานี้ ก็เพราะว่ามีคนที่ปัญญาอ่อน
นั่งดูทางใน เกี่ยวกับเรื่องโรงแรมเอราวัณ แล้วก็บอกให้ปั้น
รูปพระพรหมไว้ โรงแรมต่างๆ ก็ปั้นกันทั่วไป ลุกลามไป
จนถึงเมืองลาสเวกัสในสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศสสร้างโรงแรม มา
เห็นรูปพระพรหมเข้า ก็เลยบอกสมภารวัดหนึ่งที่ฝั่งธนฯ ให้
ช่วยหล่อพระพรหมให้ด้วยสักองค์หนึ่ง แล้วเอาไปตั้งให้ด้วย
พระองค์นั้นก็เลยได้ไปเที่ยวอเมริกา เพราะความโง่ของฝรั่ง
นั่นเอง ไม่ใช่เรื่องอะไร ปั้นพระพรหมไปให้ ฝรั่งเศสเลยเอาไป
ไว้ที่โรงแรมที่เมืองที่มีการพนันมากที่สุดในโลกนั่นเอง

พระพรหมกว้างขวางในประเทศอื่น แต่ในอินเดียนั้น
คนนับถือใครมาก เขานับถือพระอิศวร กับนับถือพระ
นารายณ์ หรือพระวิษณุ ถ้าริมทะเล เช่นเมืองมัทราส เมือง
อะไรที่อยู่ชายทะเลนะ เขานับถือพระวิษณุ พระวิษณุอยู่ใน
ทะเล นอนหลับอยู่บนหลังนาค เป็นเทพเจ้าที่ขี้เกียจที่สุดในโลก
นอนๆ ทำเฉยๆ ไม่ลุกขึ้น แขนรบก้นจนจะตายกันไป
หมดเมือง พระนารายณ์ก็ไม่ลุกขึ้น เพราะมันเป็นเรื่องนิยาย
มันลุกขึ้นไม่ได้แล้วเวลานี้ ถ้าเป็นพวกอยู่ตอนๆ อยู่ใกล้ๆ เขา
ก็นับถือพระศิวะ เพราะฉะนั้นอินเดียจึงนับถือไม่เหมือนกัน
ในเทพเจ้า ก็นับถืออย่างนั้นนะแต่ไม่มีรูปเคารพ

ครั้นต่อมาได้เห็นแบบของพวกกรีกเข้า ก็เกิดคิดว่าเรา
น่าจะทำรูปอะไรไว้สำหรับกราบไหว้ แต่ว่าจะทำเป็นรูปตัวคน

โท้วพระ ให้ฎกพระ

ก็ไม่ว่าหน้าตาพระอิศวรเป็นอย่างไร ก็เลยทำเครื่องหมาย
แทนพระศิวะ ที่เขาเรียกกันว่า“ศิวลึงค์”นั่นเอง

เมืองไทยนี้ก็มีศิวลึงค์อันใหญ่ๆ อยู่หลายบ้านหลาย
เมือง โดยเฉพาะที่วัดโพธิ์นี้มีอยู่อันหนึ่ง คนก็ไปไหว้กัน เรียก
ว่าไหว้ศิวลึงค์ เอาพวงมาลัยไปให้ เอาน้ำอบน้ำหอมไปพรม
แล้วก็ในเมืองใหญ่ๆ มักจะมี เช่น นครศรีธรรมราช ที่อำเภอ
ท่าศาลาเนี่ย พวกพราหมณ์มาขึ้นที่นั่น ก็มาสร้างวัดสร้างวา
ไว้ มีเทวสถานเก่าๆ แล้วก็ยังมีศิวลึงค์เหมือนกัน แต่ว่ามายุค
หลังเมื่อเกิดรูปเคารพแล้วก็มาสร้างศิวลึงค์ไว้ พระท่านไปเก็บ
มาไว้ตามวัด เป็นหินเก่าๆ คนก็ตามไปไหว้อยู่เหมือนกัน

คือเห็นอะไรเป็นวัตถุแล้ว คนก็ไปไหว้กันทั้งนั้น ไม่
ว่าอะไร เขาทำรูปไว้ก็ไหว้ ยังอย่างเดียวที่ยังไม่ไหว้ก็คือรูป
หมานั่นเอง ถ้าถึงขนาดไปไหว้รูปหมาก็เรียกว่าต่ำสุดแล้ว
ปัญญ่าอ่อนถึงที่สุดแล้ว ไม่ได้เรื่องอะไร

ในพุทธคยานะ พวกมหันต์เป็นนักบวชที่นับถือพระ
ศิวะ ในวัดมหันต์นี้ไม่มีอะไร มีแต่ศิวลึงค์ อันเล็ก อันใหญ่
อันน้อย เท้าขา เท้าแข้ง เท้าข้อมือ บักเต็มไปหมด พอเย็นๆ
ก็จุดเทียนสว่างไสว บูชาศิวลึงค์เหล่านั้น เขาเรียกว่า บูชา
พระศิวะกัน พระพุทธรูปที่พุทธคยา ที่เขาสร้างกันไว้หาย
ไปเยอะเยอะ โนนแฉะ..มหันต์เก็บเอาไปซ่อนไว้ตามซอกตาม
มุม เดินเข้าไปเที่ยว อ้าว..ไอนี้ลักมาแอบไว้แถวนี้เอง แต่

ไท่กั๋วพระ ไท่กั๋วพระ

เขาไม่ไหวหอรอก เขาไหวศิวลึงค์กันเป็นแถวไป

อิทธิพลไหวรูปเคารพนี้มันค่อยแรงขึ้นๆ ชาวพุทธก็นึกว่า เอ..ไม่ได้แล้ว มันจะเสียหายพวกฮินดู พวกพราหมณ์แล้ว เขามีรูปเคารพ เราไม่มีนี่ เดี่ยวคนจะเอียงไปทางโน้นเสียหายหมด เราก็กต้องมีบ้าง แต่ก็ยังไม่กล้า ที่จะทำพระพุทธรูป เพราะยังเคารพพระพุทธรเจ้า ไม่กล้าทำพระพุทธรูป

เราจะสังเกตเห็นว่า ในสมัยที่เขามีรูปเคารพกันแล้วนะ แต่ว่าชาวพุทธไม่ทำรูปเคารพ จะเห็นได้ง่ายๆ ตามภาพสลักเจดีย์เก่า โดยเฉพาะเจดีย์ที่เมืองสาญจิ ในแคว้นโปपाल แคว้นโปपालที่ดังเมื่อเร็วๆ นี้นะ ที่โรงงานแก๊สมันรั่ว แล้วคนตายกันเป็นพันๆ นะ เมืองนั้นแหละ มีวัดๆ หนึ่งเรียกว่าสาญจิ มีเจดีย์ใหญ่ เจดีย์นี้เป็นที่บรรจุพระอัฐิธาตุของพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ เขาทำไว้ เจดีย์นี้มีหินสลักสวยงามมาก แต่ไม่มีพระพุทธรูปเลยสักองค์เดียว ถ้าเกี่ยวกับพระพุทธรเจ้าเขาไม่ทำรูป

ตัวอย่างที่เห็นง่ายๆ เช่นว่า เวลาเจ้าชายสิทธัตถะ ประสูติใหม่ๆ ฤาษีก็เข้าไปเยี่ยม สาวใช้ก็ยกเบาะมาให้พระฤาษีดู มีแต่เบาะไม่มีรูปเจ้าชาย สมัยนั้นเขายังไม่ทำรูป มีแต่เบาะเท่านั้น คือให้นึกเอาว่าเจ้าชายนอนอยู่ในเบาะนั้น

แล้วเวลาที่เจ้าชายเสด็จออกไป แล้วไปพบคนแก่ คนเจ็บ คนตายนี้ เขาก็มีแต่รถ แต่ไม่มีรูปเจ้าชาย ให้คนนึกเอา

โทกัพระ ใ้ฎัฎัพระ

ว่าเจ้าชายนั่งอยู่บนนั้น เวลาจะออกบวช ค็นสุดท้าย สาว
สนมกรรมวังทั้งหลาย นอนระเกระระกะ นอนคว่ำ นอนหงาย
นอนตะแคง นอนน้ำลายไหล นอนสยายผม ดูแปลกๆ บน
เก้าอี้ตัวใหญ่ บัลลังก์นะ ไม่มีรูปเจ้าชาย วางไว้เฉยๆ แล้ว
เจ้าชายเห็นภาพเหล่านั้นก็สลดใจ ว่านี่มันเหมือนกับป่าช้า
เลยออกจากห้องนั้น ไปห้องนางพิมพาตุลुकน้อย แล้วก็ออก
บวช เวลาออกบวชนี้ขี่ม้าออกไป เขามีรูปม้า มีอาน มีเทวดา
การ่มให้ม้า ให้เจ้าชาย แต่บนม้าไม่มีรูปเจ้าชาย

เวลาตรัสรู้ ก็มีรูปตันโพธิ์ มีแท่น แต่ไม่มีใครนั่งอยู่
บนนั้น ให้คนโห่ได้ไปนึกเอาเองว่า พระพุทธเจ้านั่งตรงนี้
เวลาแสดงปฐมเทศนา เขาก็ทำรูปกงล้อธรรมจักรกับกวางไว้
เป็นเครื่องหมายแทนปฐมเทศนา เวลาปรินิพพานก็ทำเครื่อง
หมาย ตันไม้ ๒ ตัน แล้วก็มิแท่นหิน ไม่มีอะไรอยู่บนนั้น ให้
คนนึกเอาเองว่าพระพุทธเจ้าเสด็จปรินิพพานที่ตรงนี้

หรือว่ารูปอื่นๆ เช่น รูปช้างที่เทวทัตปล่อยให้ไปทำ
ร้ายพระพุทธเจ้า ช้างก็พุ่งเข้าไปทำร้ายพระพุทธเจ้า แต่ก็ไม่มี
รูปพระพุทธเจ้า เขาทำเป็นภาพสวัสดิกะ แต่ไม่เหมือนกับ
ของฮิตเลอร์นะ มันหม่นมืดกัน สวัสดิกะนี้ของเก่า ของอินเดีย
เขา เป็นเครื่องหมายแห่งความสุขความเจริญ ช้างเข้าไปแทง
เอาตรงนั้น ไม่มีพระพุทธเจ้า

เรื่องใด ถ้ามีรูปเกี่ยวกับพระพุทธเจ้า เขาจะไม่ทำรูป

ไท้ท้าวพระ ให้ญักพระ

เลย ทำแต่เครื่องหมายแทนไว้ นี่เป็นยุคแรกที่เกิดขึ้นเพราะ
อิทธิพลรูปเคารพ

ครั้นต่อมา อิทธิพลรูปเคารพมากขึ้นๆ คนก็บูชา
สักการะมากขึ้น ก็เลยทำเครื่องหมายมากขึ้นไปกว่านั้นหน่อย
คือทำ“พระบาท”ไว้ ให้คนไหว้บูชาสักการะ ไม่มีองค์พระ
พุทธเจ้า แต่มีพระบาท

เพราะฉะนั้นเมืองไทยเราจึงมีพระบาทในที่ต่างๆ เช่น
พระบาทที่สระบุรี เราไปเห็น เขาแต่งเป็นตำนานว่า พระ
พุทธเจ้าเสด็จมาเหยียบไว้ ให้คนได้กราบไหว้บูชา ตำนานนี้
มันมาทีหลัง แต่เรื่องแท้จริงนั้น คือ พระเจ้าทรงธรรมนี่ ท่าน
เป็นพระมาก่อน แล้วก็ลูกชายของท่าน จมื่นอะไรนะ ไป
คบคิดกันทำรัฐประหาร เมื่อทำรัฐประหารเสร็จแล้ว ฮ่องเต้จะ
ไปเป็นพระเจ้าแผ่นดินเอง คนก็ไม่นับถือ ไม่มีชื่อไม่มีเสียง
ก็เลยไปกราบหลวงพ่อกว่า หลวงพ่อสีก็เถอะ ไปเป็นพระเจ้า
แผ่นดินดีกว่าเป็นพระ พระเจ้าทรงธรรมก็เลยสีออกมา ออก
มาเป็นพระเจ้าแผ่นดิน เรียกว่า“**พระเจ้าทรงธรรม**”

ทีนี้ ชาวบ้านชาวเมืองเขากระซิบกระซาบกัน นินทา
กัน เหมือนการนินทาในสมัยปัจจุบันนี้แหละ นินทาว่า
พระเจ้าแผ่นดินองค์นี้ไม่ไหว เมื่อก่อนเป็นพระ แล้วสีมา
แย่งราชสมบัติเขา เสียงมันก็ดังไป ไปเข้าหูของพระเจ้า
ทรงธรรม พระเจ้าทรงธรรมก็คิดว่ามันต้องแก้ข่าวลือเรื่องนี้

โท้วพระ

โท้วพระ

ต้องมีอะไรให้มันประหลาดขึ้นในรัชกาลของฉันสักหน่อย
ท่านเป็นพระมาก่อน ได้ศึกษาเล่าเรียนเรื่องพระศาสนา ก็เลย
ส่งคนไปทำ“รอยพระพุทธรูป”ไว้ ที่วัดที่เราไปไหว้กันอยู่
เดียวนี่นะ แล้วจะไปพบเฉยๆ มันก็ไม่ประหลาด ก็ต้องให้นาย
พรานคนหนึ่งไปพบรอยพระพุทธรูป แล้วมาเล่าสู่กันฟัง
พระเจ้าแผ่นดิน ก็เสด็จไป เฉลิมฉลองกันเป็นการใหญ่ เรา
ทั้งหลายก็ไปกราบไปไหว้กันทุกปี

เวลาไปไหว้ที่ไรก็ได้ชี้ฝุ่นมาเต็มจุก เพราะอะไร
เพราะไปเวลาเขามิงาน หนวุกหูที่สุดในโลก ฉันเคยไปเวลา
เขามิงาน นึกว่า เอ..มาอย่างนี้มันจะได้ถึงพระอย่างไร ไหว้
หินเท่านั้นเอง ไม่ได้เรื่องอะไรหรอก เพราะว่ามันหนวุกหู **ไม่**
มีใครพูดเรื่องพระ พูดแต่เรื่องขายของ โน่นก็ขายผ้าไหม
นี่ก็ขายอ้ายนั้น ขายอ้ายนี้ ขายมะขามหวาน ขายอะไรต่อ
อะไร..โฆษณากัน ข้างบนพระก็โฆษณาเหมือนกัน ขายรูป
ขายเทียน ขายทอง ขายเซียมซี ไม่มี..ไม่มีเรื่องธรรมะเลย

งานนมัสการพระนี่ ไปวัดไหนก็เหมือนกัน โยมไป
ดูเถอะ **ไม่มี**ใครพูดเรื่องธรรมะ พูดแต่เรื่องขายของ เรื่อง
จูงคนให้มาปิดทอง อะไรต่ออะไรไปอย่างนั้น คนก็ไปกัน แห่
เข้าไป เวลาเข้าไปก็ ที่มันคับแคบ ต้องรีบไหว้ แล้วก็ต้อง
รีบออก อยู่นานก็ไม่ได้เพราะคนมันรูกเข้ามา เลยไม่ได้อะไร
ได้บุญนิดหน่อย คือได้บุญว่าได้ไปไหว้พระบาท แล้วก็มาพูด

โท้วพระ

ให้ถูกพระ

กันว่า “ถ้าไปไหว้ ๗ ครั้งแล้วก็ไม่ต้องทนรก” ว่าอย่างนั้น คนก็พยายามไปให้มันครบ ๗ ครั้ง

สมัยก่อนนี้ไปลำบาก ต้องไปรถไฟ ไปลงสถานีท่าเรือ แล้วก็ขึ้นรถไฟเล็กของกรมพระนราธิวาส พะเกล้า พระพุทธบาท พระธาตุศักดิ์ก็ไปกันมาก ในฤดูไหว้พระพุทธรูปนี้ ชาวบ้านก็มาตั้งโรงทานตามที่ต่างๆ เต็มวี่ไม่มีแล้ว เพราะคนไปรถยนต์ ไม่มีใครแวะตีม้า ไม่มีใครทำอะไร

สมัยก่อนเขามีโรงทาน ต้มน้ำไว้ พระมาพักก็ฉันน้ำ ร้อนน้ำชา กับน้ำตาล แล้วก็มีการทักใหญ่ต้มกรักไว้ พระธาตุศักดิ์จะได้ซักผ้า ซักผ้าแล้วก็อาบน้ำ อาบน้ำแล้วก็ฉันน้ำร้อน ฉันน้ำร้อนแล้วก็นั่ง นอนพักเสียหน่อย แล้วพอสักพักก็ลุกขึ้น ห่มผ้าต่อไป ไปที่พระพุทธรูป

เวลามีกานพระพุทธรูปนี้ พระจริงก็มี พระปลอมก็มีมากมาย ปีหนึ่งหลายสิบองค์ พระปลอมนี้ คือปลอมตัวมาบิณฑบาต ได้ไข่เค็ม เก็บไว้ๆ เอากลับบ้านต่อไป

เพราะฉะนั้น ฤดูไหนที่มีงานไหว้พระพุทธรูป โยมอย่าไป ไม่ได้เรื่องอะไร นอกจากได้ขี้ฝุ่นมาเต็มจมูกเท่านั้นเอง แต่ถ้าไม่มีงานมีการ เจียบๆ เราแอบเข้าไป ไปศึกษา รอยพระบาทที่แท้จริงไม่ใช่รอยหิน รอยที่แท้จริงนี่คืออะไร คือรอยศีล รอยสมาธิ รอยปัญญา ที่พระพุทธรูปเจ้าเหยียบไว้ให้เราเห็น อันนี้ไม่ต้องไปไหว้ไกลหรอก แต่ว่าไปเพื่อชม

โท้วพระ ใ้ฎกพระ

สถานที่..ไปดู ไม่ใช่เรื่องอะไร แต่เดี๋ยวนี้อบริเวณพระพุทธรบาท ก็เป็น วัดสามปลื้ม ไปแล้ว เพราะว่าไปทำแบบอะไรต่ออะไร รุ่งรังไปหมด ร้านรวงค้าขาย มันเปลี่ยนแปลงสภาพไป อันนี้คือว่า ไม่มีใจอนุรักษ์นิยม ไม่รักษาสถานที่ให้มันเป็นป่า เป็นร่มไม้ สวยๆ งามๆ ตัดถนนเข้าไปชิดวัดเลย แล้วก็ปลุก ร้านค้า ร้านขายเหมือนกับวัดสามปลื้มนะ

วัดสามปลื้มก็มีพระบาทเหมือนกัน มีสระจะแซ่ด้วย คนก็ไปไหว้กันทุกปี มันก็ได้เท่านั้นนะ ไม่ได้ความสบายใจ ในเรื่องตามธรรมชาติ อันนี้คือความผิดของรัฐบาล ที่ไปตั้ง นิคมพระพุทธรบาท แล้วไม่มีแผนที่จะรักษาป่าธรรมชาติใน บริเวณนั้นไว้ ไม่กันตลาตออกให้ไกลจากวัด แล้วบริเวณวัด นี้ให้มันเป็นป่าร่มรื่น เหมือนกับป่าวัดชลประทานฯสักหน่อย ก็ยังดีกว่า แต่นี่ไม่มีอะไร แห้งแล้งไปหมดเลย

ฉันไปดูแล้วก็สลดใจ ว่านี่แหละ..คนโง่ปกครองเมือง แล้วมันก็เป็นอย่างนี้ ทำลายสิ่งที่เป็นธรรมชาติไปหมด ไม่สวย ไม่งาม ไม่ค่อยจะเรียบร้อย เราไปมันก็ไม่ได้อะไรที่เป็น ธรรมชาติ แล้วก็แม้แต่คนไปหากิน เรื่องอะไรต่างๆ วุ่นวาย กันไปหมด มีแต่เรื่องเงินเรื่องทอง ทำให้ยุ่ง

พระพุทธรบาทก็เกิดขึ้น แล้วก็มีอะไรที่เป็นเครื่องหมาย พระบาทรอยเดียวบ้าง พระบาทสองรอยบ้าง ต่อมาก็มี พระแท่น โยมเคยไปมัย..อุตรดิตถ์ พระแท่นที่เมืองกาญจน์

ไต่ถามพระ ให้ถูกพระ

วัดพระแท่น พระแท่นคือหมายถึงว่า เป็นที่พระพุทธเจ้านั่ง เขาไม่มีพระพุทธรูป เขามีแท่นเฉยๆ ไปกราบไปไหว้ก็จะได้นึกว่า นี่แหละที่สถิตของพระพุทธเจ้า แล้วใจก็ไม่ไปเกาะที่พระพุทธรูป แต่จะนึกถึงพระคุณของพระพุทธเจ้า แต่เวลานี้เราไปไหว้ ใจมันไปเกาะอยู่ที่พระหมุด ไม่เดินทางต่อไป

ท่านพุทธทาสเคยเทศน์ไว้หลายปีมาแล้วว่า ภูเขาแห่งวิถีพุทธธรรม แล้วพูดว่า “พระพุทธรูป นั้นแหละเป็นภูเขาขวางทาง ไม่ให้คนเข้าไปถึงพุทธธรรม” แหม..พอเทศน์ก็ถกนี้จบ ด่ากันใหญ่เลย พวกบัณฑิตโง่ๆ ในกรุงเทพฯ ก็ด่าท่านเขียนหนังสือด่าเป็นเล่มเลย หาวว่าท่านพุทธทาสนี้เป็นมิจฉาทิฎฐิ หาวว่าพระพุทธรูปเป็นภูเขาขวางทางเดิน พวกนั้นมันคิดไม่ซึ้ง ไม่ละเอียด ไม่ลึกซึ้ง

ถ้าคิดลึกซึ้งก็จะเห็นว่า คนไปติดวัตถุ ไม่เข้าไปถึงธรรมะ ไปไหว้พระแก้วไปติดพระแก้ว ไปไหว้พระพุทธรชินราชติดพระพุทธรชินราช ไปไหว้หลวงพ่อไร่ซิงก็ไปติดหลวงพ่อไร่ซิง ไปไหว้วัดไหนก็ติดอยู่ที่วัดนั้น ติดพระ..เอาพระมาเป็นที่พึ่ง แล้วก็ไปวิ่งวอน ขอร้อง บนบานศาลกล่าว ไหว้พระเหมือนกับไหว้ผี ไปตามๆ กัน อันนี้คือสิ่งที่มันขวางไม่ให้เราเดินทางไปปฏิบัติธรรม คือไปติดวัตถุเหล่านั้น เอาวัตถุนั้นมาเป็นที่พึ่งเสีย ไม่เข้าถึงธรรมะของพระพุทธเจ้า

เพราะฉะนั้นที่เขาว่า วัดพระแท่นนี้ ความจริงควรจะ

ไต่พระ

ไต่พระ

ไต่พระแท่น เวลาที่วัดพระแท่น อุตรดิตถ์ เอาพระไปวางไว้บนแท่นเลย มันเสียทางโบราณคดี อย่างนี้นะ ควรเอาพระออก บนนั้นให้เป็นแท่นเฉยๆ ที่เมืองกาญจนบุรีก็เหมือนกัน นี่เรียกว่า พระแท่นก็เป็นสิ่งแทนพระพุทธรเจ้า เป็นเครื่องหมายเหมือนกัน

ครั้งต่อมาก็คิดว่า แหม..ไต่พระเห็นแต่เท้า เห็นแต่แท่น เห็นแต่รูปอื่นไม่เห็นองค์พระ เลยคิดทำรูปพระพุทธรูปขึ้นมา ทำแรกๆ ก็ต้องทำให้ไม่เหมือนรูปเทวดา รูปเทวดามันมีเกร่อแล้วนี่ รูปพระอิศวร รูปอะไรต่ออะไร พระพรหมก็มีแล้วนี่ ต้องทำให้เหมือนกับรูปเหล่านั้น จะทำอย่างไร

เรื่องแรกก็คือว่า ให้ห่มผ้า พระพุทธรูปมีผ้าห่มเป็นกลีบสวยงามเรียบร้อย พระสลักหินที่มีอยู่ในอินเดียตามพิพิธภัณฑ์สวยมาก พระพักตร์สวย ทำหน้าตาดีมาก และก็ห่มผ้าห่ม รูปเทวดาไม่มีผ้าห่ม คนไปถึงเห็นก็รู้ว่า อ้อ..นี่รูปพระพุทธรเจ้า..นี่รูปเทวดา ได้ไหว้ มันต่างกันหน่อย เราทำอย่างนั้น พระพุทธรูปก็เกิดขึ้น แต่ก็ไม่ค่อยจะมากมายอะไร

ครั้งในสมัยต่อมาก็เลยเกิดมากขึ้นตามทีต่างๆ โดยเฉพาะเมืองไทยนี้เรามีมาก เพราะว่าเราทำหลายปาง หลายเรื่อง เรื่องชีวิตพระพุทธรเจ้าทำเป็นเรื่องเป็นราวไป แล้วก็มีการประจำวัน วันอาทิตย์ต้องไหว้พระปางนั้น วันจันทร์ปางนั้น อังคารปางนั้น พุธปางนั้นอะไรนี่เรื่อยไป กลายเป็นพระ

โท้วพระ ใ้ฎกพระ

ประจำวัน พอมีพระประจำวัน คนหัวแหลมมันก็มีอีกนะ เอาพระประจำวันมาตั้งไว้ เอาบาตรมาวางไว้ แล้วให้คนมาใส่บาตรพระประจำวัน ต้องแลกสตางค์ไว้มากๆ ให้คนใส่บาตร

ไปเมืองอเมริกันก็ว่าอย่างนี้จะไม่มี ก็มีเหมือนกัน มีบาตรเล็กๆ ทำด้วยพลาสติก แล้วก็พระองค์น้อยๆ ประจำวันไปวางไว้ คนก็มาใส่บาตรประจำวันเหมือนกัน นี่เรียกว่าทางใต้สตางค์ ได้โดยไม่ทำคนให้ฉลาด ให้ด้วยความโง่ความเขลา อันนี้ไม่ถูกต้อง ไปถึงเห็นก็บอกว่า..**“นี่ความโง่มันอุตสาหกรรมรีบมาด้วยหรือ”** สมภารทำหน้าที่จ้อยๆ ไปตามๆ กัน บอกว่า..**“นี่มันควรทิ้งไว้เมืองไทย ไม่ควรเอามาถึงอเมริกา คนมาอยู่อเมริกา มันต้องฉลาดกว่าอยู่เมืองไทยสักหน่อย”** แต่เปล่า..ไม่ได้เรื่อง ยังไม่ได้ฉลาดขึ้นในทางด้านจิตใจ ฉลาดด้านเทคโนโลยี แต่ว่าด้านในเรื่องจิตใจก็เท่าเดิม ยังไม่ดีขึ้น สิ่งใดเป็นความมกมายก็อุตสาหกรรมเอาไว้ที่โน่นด้วย

อันนี้เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นอย่างนี้ เอามาเล่าให้ญาติโยมทั้งหลายได้ฟังไว้ ว่าพระพุทธรูปเกิดขึ้นอย่างไร แต่ว่าก็ไม่เป็นไรหรอกเราไปไหว้ก็ได้ แต่ไหว้ให้ถูกเรื่อง อย่าไปไหว้ให้ผิดเรื่อง ไหว้ให้ถูกเรื่องคือไหว้อย่างไร ไหว้ผิดไหว้อย่างไร

ถ้าเราไปไหว้แบบ วิงวอนขอร้อง บนบานศาลกล่าวให้พระพุทธรูปช่วยเรา อันนี้ผิดทาง ไม่ใช่ทางของพระพุทธศาสนา หรือว่าไปนั่งสนักระบอกไม้เซียมซีหน้าพระ ยกหิน

โท้วพระ ใ้ฎกพระ

เสี่ยงทาย ในรูปไหนๆ ก็ตาม ที่มีอยู่ตามโบสถ์ตามวิหาร ของ
วัดต่างๆ นั้น เรียกว่าเอาความหลงผิด ไปบรรจุไว้ในโบสถ์
ในวิหาร ไม่เป็นการถูกต้อง ต้องยกเอาไปทิ้งแม่น้ำให้หมด
ถึงจะถูกต้อง คนจะได้ไม่ไปหลงเล่นกับกระบอกเหล่านั้นอยู่

ญาติโยมที่เคยไปเล่นในสมัยก่อนนะ มาวัดชล-
ประทานฯ บ่อยๆ ก็คงจะไม่ไปเล่นแล้วละ ไม่เป็นเด็กแล้ว
เรียกว่าเป็นผู้ใหญ่กันเสียที อย่าไปนั่งสั่นก๊อกแก๊กๆ เป็นเด็ก
อมมืออยู่อย่างนั้น

คราวหนึ่งไปที่จังหวัดอุดรดิษฐ์ ที่วัดพระแท่น แม่ชี
คนหนึ่งไปนั่งสั่นกระบอก อาตมาเข้าไปถึงบอก “เฮ้..แม่ชี
ทำอะไร” “สั่นเชียมชี” “ฮือ..เป็นชีแล้วยังสั่นเชียมชีอยู่อีก
ทุกข์ร้อนเรื่องอะไร” ว่าแล้วก็สั่นต่อ สั่นไปจนได้ไบนึง เสร็จ
แล้วก็เรียกมา “นี่..เราเป็นแม่ชีไม่ควรมาทำอย่างนี้ ทุกข์ร้อน
เรื่องอะไร” “ทุกข์ร้อนเรื่องคิดถึงบ้าน” “บ้านอยู่ที่ไหนล่ะ”
“บ้านอยู่จังหวัดระนอง” “แล้วทำไมมาอยู่เมืองอุดรดิษฐ์นี้มัน
ไกลกันเหลือเกิน” “เขาชวนมา เลยมาอยู่ที่นี่ แล้วอยากจะ
กลับบ้าน สตางค์ก็ไม่มี เลยก็มาสั่นเชียมชี อยากจะรู้ว่าได้
สตางค์เมื่อไหร่” ก็เลยบอกว่า..“สตางค์เท่าไรล่ะ ที่จะกลับ
เมืองระนองนะ” สืบไปสืบมามันก็เด็กหน้าวัดที่เคยอยู่นั่นเอง
ก็เลยจ่ายค่าสตางค์ค่าตัวรถไฟให้เดินทางต่อไป

แกก็คงนึกว่า ก็เพราะไปสั่นเชียมชีจึงได้สตางค์

โท้วพระ ไท้ถูกพระ

เพราะว่าไปสั่นเชี่ยมซีจึงเจอหลวงพ่อบัญญา แกถึงได้สตางค์
เออ..มันไปอย่างนั้น คิดไปในทางอย่างนั้นแล้ว มันก็ไม่ได้
ฉลาดขึ้น เรื่องมันเป็นอย่างนี้ ไปนั่งสั่นอยู่ได้ แล้วก็มิที่ไหนๆ
ก็สั่นกันอยู่ เรื่อยๆ ไป ตามวัดต่างๆ อันนี้มันไม่ถูกต้อง

เราไปไหว้พระแบบนั้นไม่ถูกต้อง จะไปไหว้วิงวอน
ขอร้อง บนบานศาลกล่าว เรียกว่าไม่ถูกต้องทั้งนั้น เช่นไปไหว้
หลวงพ่อก้าวนี้ แล้วไปบนบานศาลกล่าว “จะเอาข้าวเหนียว
ปลาร้า ไข่ต้ม มาถวาย” นี่มันผิดทั้งนั้น ไม่ถูกต้อง ไปเทศน์
วัดพระแก้ว ถ้าพูดเรื่องนี้แล้ว คนรักษาวัดพระแก้วมองตา
เขียวนะ “อะไรเที่ยวเทศน์อย่างนั้น เรื่องอันธมไปไม่เทศน์”
ไอ้เราไปเทศน์ให้คนฉลาด เขาไม่ค่อยชอบ เขาอยากให้คน
มันโง่อยู่อย่างนั้นนะ เอาไข่มาถวายหลวงพ่อก้าว แล้วลูกศิษย์
ก็ได้พลอยกินไข่หลวงพ่อก้าวไปด้วย ไม่ใช่เรื่องอะไร พวก
นี้เห็นแก่ตัว เห็นแก่ปากแก่ท้อง ไม่เห็นแก่ธรรมะ เพราะ
ฉะนั้นไปพูดให้รู้เรื่องให้เข้าใจเรื่องอย่างนั้น

ไหว้พระผิดทาง คือ ไหว้ไปในรูปไสยศาสตร์ คนมี
พระพุทธรูปในบ้านนี้ก็มาถามบ่อย จะวางอย่างไรดี หันหน้า
ไปทิศไหน โอ้ย..พระพุทธรเจ้าท่านนั่งทุกทิศนะ ทิศเหนือ ได้
ตะวันตก ตะวันออก ท่านไม่ได้ถือทิศ เรานี้สมัยใหม่ไม่เข้าใจ
เรื่อง วางอย่างไรก็ได้ในที่ที่เหมาะสมที่ควร ไว้บนหิ้งสูงๆ แต่อย่า
ให้มันสูงเกินไป คือนั่งแล้วให้มองเห็น นั่งปกติแล้วก็มองเห็น

โท้วพระ ใ้ฎกพระ

แต่ถ้านั่งแล้วต้องแหงนคอตั้งบ่าจึงเห็นพระ นี่เคล็ดคอตายนะ
ใ้พระทีไรแล้วปวดคอทุกที อย่างนี้ก็ไม่ฎก แล้วหิ้งวางพระ
ต้องสะอาดเรียบร้อย หมั่นเช็ด หมั่นกวาด หมั่นถู อย่าให้ขี้
ฝุ่นจับพระพุทธรูป ทำให้สะอาด เวลาใ้พระจะได้สบายใจ

เวลาใ้พระนี้ เราอย่าไปใ้เพื่อเรื่องอื่น แล้วอย่า
ไปถือว่า ต้องเป็นพระอย่างนั้นอย่างนี้ บางคนอยากได้พระ
สุโขทัย บอกว่าชื่อมันเป็นสุคติ บางคนอยากได้เชียงแสน
อยากได้อู่ทอง บางบ้านมีครบนะ สุโขทัย-เชียงแสน-อู่ทอง
มีสามองค์เลย ครบทั้งสาม นี่เขาเชื่อเป็นสุข อย่างนั้นเชื่อไป
ในทางไสยศาสตร์ ไม่ได้เชื่อพระพุทธเจ้าที่ถูกต้อง คือเชื่อว่า
พระจะคลบันดาลให้เราเป็นสุข..นี่ไม่ฎก

พระพุทธรูปคือที่สวยๆ งามๆ ให้เกิดความศรัทธา
เลื่อมใสก็เป็นอันใช้ได้ เอามาไว้บูชาสักการะ เมื่อได้พระมา
แล้วก็ไม่ต้องเอามาทำพิธีเบิกเนตร เบิกตาพระ ตาพระไม่ต้อง
เบิก เพราะตาท่านสว่างอยู่แล้ว พระพุทธเจ้านะไม่ต้องเบิก
ตา ท่านสว่างกว่าเรา ไ้เรานะสิควรจะเบิกตาเรา เบิกตา
ใจตาปัญญา ให้มันสว่างขึ้นหน่อย ใ้รู้ว่าอะไรฎกอะไรผิด
อะไรควรอะไรไม่ควร อย่างนี้จึงจะเป็นการถูกต้อง

นี่ต้องเบิกเนตร ต้องเอาคนมาช่วยเบิกให้ เบิกเนตร
ทำอย่างไร เบิกเนตรนะ ก็เอาไม้ขึ้นไปทำๆ อะไรก็ไม่รู้ แล้ว
ก็ใ้พระสวดมนต์ จักขุง อุทะปาที.. อะไรอย่างนั้น ดวงตา

โท้วพระ

ให้ถูกพระ

เกิดขึ้นแล้ว ปัญญาเกิดขึ้นแล้ว ใน ธรรมจกกับปวัตตนสูตร
นะ เรียกว่า**เบิกพระเนตร**

วันนั้นได้ไปร่วมกับเขาหน่อย เขานิมนต์ไปงานอื่นนะ
แต่พอดีเขายังไม่ได้เบิกพระเนตร ก็เลยได้ไปเห็นว่าทำอะไร
พระสูงนะ เอามือไปคลำก็ไม่ได้ ก็เอาไม้ไปเขี่ย **เบิกเนตรพระ
พุทธเจ้า** ดู..ก็ทำแบบโง่ๆ กันไปอย่างนั้นเอง ไ้อ้เราก็ต้องไป
พลอยโง่กะเขาหน่อย ต้องไปสวดกะเขาด้วย สวดว่า“..จักขุ
อุทะปาติ ปัญญา อุทะปาติ..” อะไอย่างนั้น ก็ได้รู้ว่า อ้อ..
เขากันอย่างนี้ หมายความว่าสวดว่า “..ดวงตาเกิดขึ้นแล้ว
ปัญญาเกิดขึ้นแล้ว แสงสว่างเกิดขึ้นแล้ว..” ไม่ใช่เกิดที่ตาเนื้อ
เกิดที่ตาใจ พระพุทธเจ้าท่านได้ดวงตาเห็น**ธรรม** คือได้รู้
ธรรมะ แล้วก็เป็นเหตุให้พ้นจากความทุกข์ความเดือดร้อน
เขาทำพิธีเบิกกันอย่างนั้น บางคนก็ต้องให้ผู้หลักผู้ใหญ่ช่วย
เบิกให้ เบิกเองก็ไม่ได้ นี่เขาเรียกว่าเป็น**ไสยศาสตร์** ไม่ใช่เรื่อง
ของพระพุทธศาสนา

ทีนี้เรื่องพระองค์น้อยๆ **พระเครื่อง** เรียกว่านิยมกัน
มากพอสมควร นิยมพระเครื่องกันมาก เมื่อวานขึ้นทหารมา
กองหนึ่ง มาช่วยพัฒนาวัด วัดเรามันก็สะอาดอยู่แล้ว ไม่ค่อย
มีที่ให้ทำ เลยให้ไปทำหน้าวัด ให้สะอาดขึ้นหน่อย พอลงรถ
มาถึง“หลวงพ่อ..มีพระดีๆ บ้างไหม ขอผมบ้าง” คนหนึ่งบอก
ยังไม่ได้ทำงานเลย..ขอแล้ว เลยบอกว่า “**พระมันอยู่ที่เธอแล้ว**

ให้ถูกพระ

พอกินข้าวเสร็จแล้ว ก็เลยเรียกประชุมกันที่ลานใต้
แล้วเทศน์ให้ฟัง ทำความเข้าใจว่า พระที่เราควรมีไว้ในใจคือ
พระอะไร อย่างนี้ว่าพระข้างนอกจะช่วย ถ้ายังไปทำความ
ผิดความชั่ว พระไม่ช่วยหรอก คนมีพระห้อยคอยังไปดื่มเหล้า
มีพระห้อยคอยังไปสนามม้า มีพระห้อยคอยังไปเที่ยวบาร์
เที่ยวไนท์คลับ เที่ยวตามสถานที่เหลวไหล มีพระห้อยคอ
แล้วยังทำความชั่ว เวลาติดคุกก็เอาพระเข้าไปด้วย พระก็
พลอยติดคุกไปด้วย อย่างนี้ไม่ถูกต้อง ยังไม่รู้จักพระที่แท้
ไปหลงใหลอยู่กับสิ่งเหล่านั้น

แต่ว่าแรงโฆษณามันมาก..แรงโฆษณาเรื่องพระขลัง พระศักดิ์สิทธิ์ พระวิเศษ ได้ปลุกเสกด้วยอาจารย์ ร้อยแปด พันเก้า อะไรไปต่างๆ โฆษณา นั้นมันเรื่องหาเงิน เรื่องการค้าการขาย เขาทำกันอย่างนั้น ก็ร่ำรวยกันไป

วัดไหนมีหลวงพ่อดีลี้ลี้ที่นี่ โอ๊ย..หลวงพ่อก็ไม่อะไร
หรอก แต่ลูกน้องหลวงพ่อร่ำรวยไปตามๆกัน แหวนหลวงพ่
เหรียญหลวงพ่ ผ้ายันต์หลวงพ่ มากมายหลายอย่าง แล้ว
ทำรูปปั้นหลวงพ่ ให้คนเอาไปไหว้ ไปไหว้กัน ก็อย่างนั้น
เรียกว่ายังเป็นไสยศาสตร์ ยังไม่ใช่เรื่องของพระพุทธศาสนา
ที่แท้ ยังไม่เข้าถึงธรรมะ

โท้วพระ ใ้ฎกพระ

แล้วหลวงพ่อก็คงหลายนี้ ก็ทำคนให้หลงพอสมควร คือคนไปหาก็คงให้ๆ สอนไปอย่างนั้น ให้เขา..ต้องการอะไรก็ให้เขา ไม่สอนไม่บอกในสิ่งควรบอกควรสอน เพราะว่าจิตใจนั้นยังติดอยู่ในลาภสักการะ ที่จะมีจะได้ จากความหลง ความเข้าใจผิดของประชาชน ก็เลยทำกันอยู่อย่างนั้น

เวลาหลวงพ่อก็มีชื่อตายนี้ อาตมาตั้งใจ ไม่ได้เสียอกเสียใจอะไร “เออ..ตายเสียทีดีแล้ว เพราะทำคนให้หลงอยู่นานแล้ว” พลอยอนุโมทนาด้วย ว่าตายไปเสีย พันๆ ไปที เพราะว่ายู่ก็ทำคนให้หลงใหลมกอยู่ตลอดเวลา ไม่เปิดหูเปิดตาประชาชน ให้เกิดความรู้ความเข้าใจ

แต่ถ้าพระที่สอนธรรมะตายนี้ อาตมาเสียใจมาก มันสลดใจ แสงสว่างของโลกตายไปอีกแล้ว สิ้นไปอีกองค์หนึ่งแล้ว ถ้าพระอาจารย์ขลังๆ ตายนี้ เออ..ดีแล้ว ไปเสียที ตายไปก็พ้นไป แต่ตายแล้วไม่หมดนะ ลูกศิษย์ยังหาวิธีต้มคนต่อไป เผลอเสร็จแล้วกลายเป็นพระธาตุขึ้นมา เอาให้คนไปไหว้ไปก่อพระธาตุนั้นต่อไป นี่เพราะว่าคนเรามั่นขาดการศึกษา พระเราก็ไม่ช่วยบอกช่วยสอน ให้คนรู้คนเข้าใจ แล้วก็คนก็เชื่อกันอยู่อย่างนั้นกันอยู่ตลอดเวลา นี่ไม่ถูกต้อง

ที่นี้การไหว้พระที่ถูกต้อง จะไหว้อย่างไร เรามีพระอยู่ในบ้าน ก็คงมีนะ..สักองค์หนึ่ง ไม่ต้องมากเกินไป มีไว้สักองค์หนึ่ง พอได้กราบได้ไหว้ แต่ถ้าไม่มีเลยก็ไม่ใช่ไร เพราะ

โท้วพระ

โท้วพระ

พระที่แท้นั้นคือธรรมะของพระพุทธเจ้า หรือว่าพระคุณ ความงามความดีของพระพุทธเจ้า เป็นพระแท้ที่เราจะเข้าถึง

เวลาพระพุทธเจ้าจะเสด็จปรินิพพานนี้ พระอานนท์ ยังทูลถามเลย ถามว่า..เมื่อพระองค์ปรินิพพานไปแล้ว จะตั้งใครให้เป็นตัวแทนพระองค์ต่อไป.. อันนี้สำคัญมาก พระองค์ตอบว่า “**ธรรมวินัยอันใด ที่เราได้สอนแล้ว บอกแล้วแก่เธอทั้งหลาย ธรรมวินัยนั้นแหละ จะเป็นศาสดาแทนเราต่อไป**”

อันนี้สำคัญมาก โยมจำไว้ให้ดี ว่าพระธรรมนั้นแหละ คือสิ่งแทนองค์พระพุทธเจ้า เวลาที่เราต้องถือธรรมะ เป็นสิ่งแทนองค์พระพุทธเจ้า แล้วเราต้องพยายามเข้าถึงธรรมะให้มาก เอาธรรมะมาเป็นหลักครองใจ ชีวิต การงาน ความ เป็นอยู่ในชีวิตประจำวันของเรา ถ้าเราประพฤติธรรม เรียกว่าเราอยู่กับพระพุทธเจ้า เรามีธรรมะอยู่ในใจก็เรียกว่าเรามีพระพุทธเจ้า เรามีพระธรรม เรามีพระสงฆ์ ครบหมดทุกประการอยู่ในจิตใจของเรา เวลาเราไปไหว้พระที่ไหนก็ตาม เราไปไหว้เพื่อ นุ่งสงบใจ ระลึกถึงพระคุณของพระพุทธเจ้า

เราไปไหว้พระใกล้ๆ เช่นไปถึงประเทศอินเดีย ไปอินเดียถ้าไปกับทัวร์นี้มันไม่มีเวลาไหว้พระนานๆ คือว่าเขาต้องรีบพาเราไป อยู่นานไม่ได้ เขาเปเลื่องสตางค์เขา ก็ลำบาก อาตมาไปด้วยที่ไรก็..มาอย่างไรก็กลับไปอย่างนั้น ไม่มีอะไรดีขึ้น มาเที่ยวขุดดินเท่านั้นเอง ขุดดินตันโพธิ์ ดินนั้นดินนี้

โท้วพระ ให้อุทฺถพระ

อาตมาบอก“ไฉนมันดินขี้ดินแซก เอาไปทำอะไร ดินบ้านเราก็เยอะแยะ” พวกมองตาเขียว พระบางองค์โกรธ บอกว่า“ท่านปัญญาณีไม่เข้าท่าเลย เขาจะทำมาหากิน ไปขวางคอเขาได้ยังไง” คือเขาเอามาแลกขาย เอามาผสมในพระพุทธรูปแล้วโฆษณาว่า“พระเครื่องชุดนี้ ได้ใส่ดินสังเวชนียสถานไว้ด้วย” คนก็แตกตื่นกัน นี่เรียกว่ายังอยู่ในขั้นปัญญ่า่อนอยู่นั่นเอง ยังไปติดดินอยู่

ดินที่พระพุทธเจ้าเหยียบบ่นะ ผ่นซะไปหมดแล้ว ยังแต่ดินขี้ดินแซกทั้งนั้นเวลานี้นะ เพราะว่าดินมันเปลี่ยน ดินเก่าน้ำชะไป ดินใหม่มันก็ไม่มีอะไรแล้ว สิ่งที่ดีที่งามกลับไม่เอา ที่จะไปเอาพระคุณของพระพุทธเจ้าใส่ใจกลับมา อยู่เมืองไทยสุขบຸหຣ໌ ไปเมืองอินเดีย ไหว้ที่พระพุทธเจ้าตรัสรู้แล้วทิ้งบຸหຣ໌บูชาพระพุทธเจ้า ทิ้งเหล้าบูชาพระพุทธเจ้าเสีย ทิ้งความโลภเสีย ทิ้งความโกรธ ทิ้งความหลง ทิ้งความริษยา ทิ้งความพยาบาท อาฆาตจองเวรไว้ที่นั่น เออ..อย่างนี้เขาเรียกว่า ไปไหว้พระได้พระกลับมา

ไฉนไปไหว้พระก็ได้วัดถูกลบมา บางคนก็ได้ไปโพธิ์มา เอาไปเทียวแจกเพื่อนแจกฝูงกันต่อไป พระเราก็ร่วมมือกับเขาเหมือนกัน ไปที่ไรก็หอบไปโพธิ์มาแจกญาติแจกโยมกันเป็นเสียอย่างนี้ นี่เรียกว่าติดวัตถุทั้งนั้น ไม่เข้าถึงตัวธรรมะ อันเป็นเนื้อแท้ของพระพุทธเจ้า

ไถ่พระ ไถ่บุญพระ

เพราะฉะนั้นถ้าเราเข้าไปนั่งไหว้พระนี่ ต้องนั่งแบบสงบใจ ไปถึงก็สวดมนต์ ว่าตามที่เราสวดนี้แหละ ถ้าเวลา มากก็สวดให้มันจบทำวัตรเช้าแหละดี ทำวัตรเช้านี้มีข้อธรรมะเตือนใจมาก โดยเฉพาะในตอนที่สวด“สังเวคกถา”นะ ..อิระ ตะภาคะโต โลเก อุปันโน - พระตถาคตเจ้าเกิดขึ้นแล้วในโลกนี้ ไปถึง..รูปัง อนิจจัง - รูปไม่เที่ยง.. อะไรนี้แหละ เราสวดแล้วมันเป็นเครื่องเตือนใจ เกิดปัญญา เกิดความรู้ความเข้าใจในเรื่องราวชีวิต เรื่องสรรพสิ่งทั้งหลาย จะได้ไม่ไปยึดถือมัวเมาอะไรมากเกินไป

เมื่อสวดมนต์เสร็จแล้วนั่งสงบใจ นั่งสงบใจสัก ๒๐ นาที ๓๐ นาที เมื่อใดใจสงบ เมื่อนั้นเราอยู่กับพระ เมื่อใดใจวุ่นวายเมื่อนั้นเราอยู่กับมาร เมื่อเราทำความสงบใจก็เรียกว่ามีแสงสว่างอยู่ในใจ ไม่มีดีไม่บอด แต่เมื่อใดเกิดกิเลส เช่น เกิดโลภ เกิดโกรธ เกิดหลง เกิดริษยาพยาบาท เมื่อนั้นเราก็อยู่กับความมืด ชีวิตมันตกต่ำ ไม่ดีไม่งาม เราต้องอยู่กับการงาน ในสังคม ประเดี้ยวดี ประเดี้ยวร้าย ประเดี้ยวโกรธ ประเดี้ยวเกลียด ไปนั่งไหว้พระเสียบ้าง พักผ่อนทางจิตใจ ให้ใจสงบ ไม่มีกิเลสเกิดขึ้นในใจ

ในบ้านเราถ้ามีห้องเล็กๆสักห้องหนึ่งเป็น“ห้องพระ” คือเป็นห้องที่เราเข้าไปนั่งสงบใจ เป็นห้องพิเศษ คล้ายโบสถ์น้อยๆ ในบ้าน เวลาใดเกิดวุ่นวาย ไม่สบายใจ เข้าไปนั่งใน

โท้วพระ ไท้ฎกพระ

ห้องนั้น สงบจิตสงบใจ ห้องนั้นต้องสะอาด ต้องเรียบร้อย เข้าไปถึงจิตใจสบาย การที่มีดอกไม้บูชาก็เพื่อจะได้สบายใจ ไปถึงเห็นดอกไม้ เห็นความมีระเบียบก็สบายใจ พระพุทธรูปท่านไม่รู้ไม่ชื่ออะไรหรอก แต่ว่าเราได้นะ ถ้าเราทำไว้สวยๆ งามๆ

นี่ถ้าสมมุติว่าที่ตรงนี้มีมันรุงรัง มีหยากไยเต็มไปหมด คนมาถึงจะกราบก็อึดอัดใจแล้ว มาเห็นก็ไม่สบาย หรือเข้าไปในโบสถ์ มีแต่ขี้ฝุ่น เราก็กราบไม่ไหว เพราะฉะนั้น ที่นั้นต้องสะอาด เรียบร้อย เข้าไปถึงแล้วใจมันสบาย พอนั่งลงก็นึกถึงพระคุณของพระพุทธเจ้า นึกถึงความกรุณาของพระพุทธเจ้า นึกถึงพระปัญญาของพระพุทธเจ้า นึกถึงความบริสุทธิ์ของพระพุทธเจ้า เรียกว่าใจเราเดินตามพระพุทธเจ้าเวลานั้น

จึงขอทำความเข้าใจ กับญาติโยมทั้งหลายไว้ เพื่อจะได้รู้เรื่องถูกต้อง แล้วเราไม่ต้องไปเที่ยวไหว้ไกลๆ แต่ถ้าไปก็ไปเพื่อศึกษาภูมิประเทศ..ไปศึกษา เช่นไปอินเดียนี้ ก็ไปดูภูมิประเทศ ดูสิ่งแวดล้อม ดูสถานที่ที่เกี่ยวเนื่องกับพระพุทธเจ้า ว่ามีสภาพอย่างไร แล้วก็ต้องไปหาความสงบใจ ไปนั่งใต้ต้นโพธิ์ให้เกิดความสงบใจ ตอนหัวรุ่ง พอตื่นขึ้นก็ลุกไปนั่งใต้ต้นโพธิ์สักชั่วโมงหนึ่ง ๒ ชั่วโมงก็ยิ่งได้ อากาศเย็นสบาย ไปไหว้อย่างนั้นมันก็ได้ประโยชน์

หรือไปที่แสดงปฐมเทศนา ไปพักสักคืนหนึ่ง ใน

โท้วพระ

ให้ถูกพระ

บริเวณนั้น แล้วไปนั่งอยู่กลางแจ้ง กลางคืนไม่ต้องกลัวขโมย
หอรอก ที่นั่นเขาไม่ค่อยยุ่งกันเท่าใด เราไปนั่งสบายๆ ทำจิต
ใจให้สงบ ระลึกถึงความงามความดีของพระพุทธเจ้า แล้ว
ก็นำความงามความดีนั้นมาใส่ไว้ในใจของเรา เรียกว่าสร้าง
พระไว้ในใจ

พระที่อยู่ในใจนะ คือพระแท้ เราปลูกของเราเอง เรา
เสกของเราเอง ไม่ต้องให้คนอื่นปลูกให้ เสกให้ จึงจะเป็นการ
ถูกต้อง นี่คือความหมายอันแท้จริง

วันนี้พูดเรื่อง“พระอืปาง” ไม่ใช่เรื่องอะไร แล้วก็มา
ทำความเข้าใจกับญาติโยมเสียหน่อย ตั้งชื่อก็ไม่เพราะเลย พระ
อืปาง ฟังแล้วมันไม่สวย “หลวงพ่อบาง”ก็ยังดีกว่า นี่เรียกพระ
อืปาง ต่อไปเรียกพระไ้อปาง ก็เลอะเทอะไปทั้งบ้านทั้งเมือง
เท่านั้นเอง ตั้งชื่อกันไม่เข้าท่า อย่าไปเที่ยวตั้ง เป็นพระก็พอ
แล้ว ไม่ต้องตั้งชื่อ คนถามว่า พระอะไร ก็พระพุทธรูปนะสิ
รูปเปรียบแทนพระคุณของพระพุทธเจ้า ให้เข้าใจอย่างนั้น

พูดมาก็พอสมควรแก่เวลา ขอยุติไว้แต่เพียงเท่านี้ ใน
ที่สุดนี้ก็ขออวยพรให้ญาติโยมทั้งหลาย จงเป็นผู้เจริญงอกงาม
ในปัญญาของพระพุทธเจ้า จงทั่วกันทุกท่านทุกคนเทอญ

พ ร ะ วั ต น ต วั ย

พระพุทธะ พระธรรมะ และพระสงฆ์
ล้วนต่างองค์ เป็นสามพระ หรือเ็น
หรือเป็นองค์ เดียวกัน ที่ชั้นใน
ดูเท่าไร ก็ไม่เห็น เป็นสามองค์

นั่นถูกแล้ว ถ้าดูกัน แต่ชั้นนอก
คือดูออก มีพุทธะ จอมพระสงฆ์
ได้ตรัสรู้ ซึ่งพระธรรม ทรงจำนง
สอนพระสงฆ์ทั้งหลาย ให้รู้ตาม

แต่เมื่อดู ชั้นใน กลับได้พบ
ว่าธรรมหนึ่ง ซึ่งอยู่ครบ ในพระสาม
ทั้งพุทธ สงฆ์ หรือว่าองค์ พระธรรมงาม
ล้วนมีความ สะอาด-สว่าง-สงบ บรรจบกัน ฯ

พุทธทาสภิกขุ

ค ว า ม เ ป็ น พ ร ะ

ความเป็นพระ คือจิตพราก จากกิเลส
รู้สังเกต ไม่ประมาท จลลาดเฉลียว
สำรวมระวัง รักษาใจ ไปทำเดียว
เพื่อหลีกเลี้ยว ภัยทั้งสาม ไม่ตามตอม

จากเรื่องกิน เรื่องกาม และเรื่องเกียรติ
เห็นเสนียด ในร้อนเย็น ทั้งเหม็นหอม
ไม่ยินดี ยินร้าย ไม่ออมหอม
กิเลสล้อม ลวงเท่าไร ไม่หลงลม

จิตสะอาด ใจสว่าง มโนสงบ
ทั้งครันครบ กาย วชิ ที่เหมาะสม
ความเป็นพระ จึงชนะ เหนืออารมณ์
โลกนิยม กระหึ่มใจ จึงไหว้แล

ความเป็นพระ
ไม่ได้อยู่ที่ มรณาส
หรือบรรพชิต

แต่อยู่ที่
วางได้มากหรือน้อย
เย็นมาก เย็นน้อย
มีตัวกู่มากหรือน้อย

ไหว้พระให้ถูกพระ
กัณฑ์เกิด